

caligis, ne sentiretur ab aliquo, perrexit in oratorium, autum sibi cupiens testem in illud [Al., illum] furtum præter Christam occurrere. Qui celebrata vigilia remans ad lectulum quasi nihil egerit, tunc primum reliquos excitaret. Quanta vero ad psallendam fuit constantia, dum velut ferri rigore induta caro subsisteret, cum saxa frigus decrustaret, et aquas in eruptam verteret? Qui cum suis visceribus dimicaret et vinceret, pene seipsum obliviscens, ut domestico tormento superato corpore de se triumphum in pace factus martyr acquireret: ut, se mutantibus clericis, sine vicissitudine ipse decantandi modulamina non finiret. Cum pene hoc incredibiliter dicitur quod scitur: quia tertia noctis hora ingrediens in ecclesiam, non est egressus ulterius psallentium ab ordine, donec clarescente die, decantatus solemniter cursus universus consummaretur ex canone. Cum vero domum regrederetur fatigatus ætate vel frigore, aut illata diversorum inquietabat suggestio, aut ab ipso requirebatur ubi præberet suffragium: ut etiam ad requiem reclinanti, vel paululum de querelis occurrentium afflictorum vel pauperum, crux pararetur in lectulo; postponens suas injurias, ne suggerentem

(a) De sancti Germani obitu Gregorius Turon., in lib. v, cap. 8, ita scribit: «*Eo anno (primo scilicet Childberti junioris, Christi 526), et beatus Germanus Parisiorum episcopus transit: in cujus exsequiis multis virtutibus, quas in corpore gesserat, hoc miraculum confirmationem fecit. Nam carcerariis acclamantibus, corpus in platea aggravatum est, solutisque eis rursus sine labore levatur: ipsi quoque qui soluti fuerant in obsequium funeris usque ad basilicam in qua sepultus est, liberi pervenerunt. Ad sepulcrum autem ejus multas virtutes Domino tribuente credentes experiuntur: ita ut quisque si justa petierit, velociter exoptata reportet. Si quis tamen strenuas virtutes illius quas in corpore fecit, sollicite vult inquirere, librum vitæ illius qui a Fortunato presbytero compositus est, legens, cuncta reperiet.*» Et lib. de Glor. conf., cap. 90: «*Ingrediens, inquit, Chilperico rege in urbem Parisiacam, postridia quam rex ingressus est civitatem, paralyticus qui in por-*

A premeret illata necessitas. Paratus pro misericordia, semper currens pro venia, pater et pastor populi ad se alienas causas transferens et querelas, aut pro parte mitigabat, dolores compatiens, aut quantum posset ex toto curabat corde subveniens.

LXXVIII. In tantum quoque sacris amplificatus provecibus, etiam diem beati sui transitus ita prædixit ut subdimus. Ante aliquos dies nam vocans ad se notarium suum, imperat in cubiculum supra lectum suum scribere hoc tantummodo, sed nescientibus (v Kalendas Junias) omnibus quid hoc esset; post ejus Sanctus discessus manifestavit de sæculo; nam neque hoc Dominus familiari animæ abscondere pertulit. Denique eadem die post peractum prælium Beatus migravit ad Christum. His et consimilibus studiis occupatus ac semper intentus fere octogenarius per orbem mirandis actibus asciscendus martyribus, apostolis aggregandus, glorificandus meritis, coronandus in populis, ereptus corporeo vinculo, immaculato spiritu beatis fidei dotibus perpetualiter victurus, victor evolavit ad cælos, (a) regnante Domino nostro Jesu Christo, cui est gloria, honor et potestas in sæcula sæculorum. Amen.

tiu basilicæ sancti Vincentii, in qua beatus Germanus requiescit in corpore, residebat, dirigitur.» Addit Aimoinus in lib. iii de Gest. Franc., cap. 16, «*quod cum regi nuntiatum foret magna cum devotione illuc adveniens, et tanto gavisus miraculo ejus epitaphium his distichis rhythmicè composuit,*» ab Aimoino fortasse expositis.

C *Epitaphium sancti Germani per Chilpericum regem.*

Ecclesiam speculum, patrius vigor, ara reorum
Et pater et medicus, pastor amorque gregis,
Germanus virtute, fide, corde, ore beatus,
Carne tenet tumulum, mentis honore potum.
Vir cui dura nihil nocuerunt fata sepulcri:
Vivit enim, nam mors quem tulit ipsa timet.
Crevit adhuc potius justus post funera; nam qui
Fictile vas fuerat, gemma superba micat.
Hujus opem ac meritum muris data verba loquantur,
Redditus et cæcis prædicat ore dies.
Nunc vir apostolicus sapiens de carne tropæum,
Jure triumphali confidet arce poli.

SANCTI GERMANI, PARISIENSIS EPISCOPI, EPISTOLA AD BRUNICHILDEM REGINAM.

Dominæ clementissimæ atque præcellentissimæ, D et nobis semper piissimæ dominæ et in Christo sanctæ Ecclesiæ filiæ Brunichildi reginæ Germanus peccator. Quia charitas congaudet veritati, et omnia sustinet, et nunquam excedit, propterea ex tribulato corde et ex intima animi dilectione audemus vobis suggerere. Quia eo tempore quando minor erat numerus populi Christiani, et cum Dei auxilio licebat residere quietum, cum apostoli dicebant: *Ecce*

nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Nunc e contrario tam funestos et luctuosos ante oculos habentes dies, fœster dicimus: *Ecce dies tribulationis et perditionis nostræ adveniunt. Væ nobis quia peccavimus. Si nos istæ conterruissent amaritudines et tribulationes, et corpori exhibuissent infirmitatem, per nosmetipsos vestræ debuimus occurrere pietati. Quia si fas dici est singulariter et vestri dilectionem in nostro gestamus pectore, et unico de vestra præ-*

sentia spirituali desiderio sitientes, sicut cultores et A
 peculiare filii Dei, ambientissime vos vivere atque
 proficere in omnibus pie optamus. Sed quicumque
 hominem in anima diligit, si minus oculis carnalibus
 eum valet intueri, quæ ad animæ et corporis vel
 prosperitatem pertinent et salutem, omnimodis lite-
 rario officio reticere non debet. Vulgi verba iterantes
 quæ nos maxime terrent, vestræ pietati in notitiam
 deponimus, quæ ita disseminat, eloquentium ora
 detrahuntur, quasi vestro voto, consilio et instiga-
 tione Dominus gloriosissimus Sigibertus rex tam ar-
 due hanc velit perdere regionem. Non propterea hæc
 dicimus, quasi a nobis credatur: sed supplicamus,
 ut nulla occasio tribuatur dicendi, unde vobis tam
 maximum et periculosum generetur blasphemium.
 Licet hæc regio jam caruisse felicitatem, et perditio-
 nis nostræ concludamus terminum: sed de miseri-
 cordia non desperabamus divina, adhuc ultionis sus-
 pendendi manum, dum emendationis expectatur
 remedium, si non dominaretur intentio, quæ mortem
 operatur; cupiditas quæ radix est omnium malorum;
 iracundia, quæ sensum aufert prudentiæ. Salvator
 noster perspicuus suæ passionis imminere tempus,
 dixit: *Væ homini per quem scandalum venit.* Quod
 ore proprio detestatus est, impune non posse manere
 credimus, omnibus clamamus, omnes conscientiæ
 suæ cogitationes et actiones considerent, et caveant
 ne cum Juda proditore hujus condemnationis sor-
 tiantur iudicium. Deo sufficit nosse, optabam aut pro
 ipsis mori, ut illi viverent, aut ante eorum interitum
 quocumque casu vitam finire, ut nec eorum, nec re-
 gionis cerneremus interitum. Sed alter ab altero
 excusatione utitur, et nullus ex ipsis ante oculos
 Dei ponit iudicium; neque aliquid Dei reservat pote-
 stati iudicandum, nec credent se jam sub Dei notitia.
 Quia a nullo audiri meremur, vobis et ideo suppli-
 camus: quia si illi regnum perdidissent, nec vos nec
 filii vestri magnum possidebitis triumphum. Ad hoc
 vos hæc regio suscepisse gratuletur, ut per vos sa-
 lutem non interitum percipere videatur. In hoc po-
 puli restinguitis verba, si mitigatis furorem, si Dei
 facitis expectare iudicium. In veritate suggero, si
 meam humilem non despiciatis supplicationem, adhuc
 devotorum vestrorum gaudemus plenitudine. Pro-
 pterea hæc dolens scribo, quia video qualiter præci-
 pitantur et reges et populi, ut Dei incurrant offen-
 sam. Ita legimus: *Quicumque in brachii sui fortitu-
 dine speravit, antea confusionem quam victoriam pro-
 meruit.* Quicumque adminiculo gentis sibi adjuvari
 posse confidit, antea periculum mortis quam salutem
 promeruit. Quicumque propter copiam auri et argenti
 elevatur in superbiam, antea desolationis opprobrium

sustinebit, quam suæ cupiditatis consulisset avidi-
 tati. Ipse Judex æternus nunc iudicat, perpetuam
 judiciariam possidet potestatem: non corrumpitur
 præmiis, aut aspicit ad vota impiorum, sed conside-
 rat cogitationes cordium, et reddet unicuique secun-
 dum opera sua. Inhonestas victoria est fratrem vin-
 cere, domesticas domos humiliare et possessionem a
 parentibus constructam evertere. Contra semetipsos
 pugnant suamque felicitatem exterminant: de sua
 perditione gaudet accelerans inimicus. Qua fide et
 ex animo, qua devotione hæc scribimus Deo sufficit
 nosse, ut vobis bona futura præparetis, et nos cum
 Deo absolutos esse vel paululum sentiamus. Sed quia
 sacerdotibus præceptum est: *Ut tuba exalta vocem
 tuam et annuntia populo meo opera eorum;* ergo, pi-
 sissima domina, intelligite mysterium et cavete exem-
 plum. In principio duobus fratribus..... erat mundus:
 unus ex ipsis Cain fratricidium perpetravit et usque
 septuplum punitionis sententiam suscepit. Joseph fra-
 tres sui per invidiam vendiderunt, et postea servituti
 ipsius subjugati sunt. Saul sanctum David per invi-
 diam nitebatur occidere, ipse postea in eum miseri-
 cordiam exercuit. Absalon fratrem interfecit, patrem
 e regno voluit remove, et qualem suscepit interitum
 nulli habetur incognitum. Præcipue quoque David
 propheta dicente: *Quoniam qui nequiter agunt exter-
 minabuntur; qui vero expectant Dominum, ipsi hære-
 ditabunt terram.* Apostolus clamat: *Qui odit fratrem
 suum, homicida est, et in tenebris ambulat, et nescit
 quo vadat.* Salvator denuntiat: *Beati pacifici, quoniam
 filii Dei vocabuntur. Pacem meam do vobis, pacem
 meam relinquo vobis.* Ubi est pax et charitas, ibidem
 est Dei pietas. Legimus per Esther reginam populo
 fuisse concessam salutem. In hac parte et vestram
 ostendite prudentiam, et fidei vestræ salubritatem
 atque perfectionem, ut et dominum regem a Dei re-
 vocetis offensa, et populum a parte sua vivere liceat
 quietum, donec Judex æternus consuetam discernat
 justitiam. Quia evidentissime omnibus patet, qui cha-
 ritatem fraternam postponit, despicit consortium,
 non acquiescit veritati. Omnes prophetæ contra ipsum
 loquuntur, omnes apostoli ipsum detestantur, et Deus
 omnipotens ipse quod constituit iudicabit. Præmissa
 salutatione obsequia supplicamus, ut latorem præ-
 sentium, servum vestrum Gundulphum, commenda-
 tum habeatis, et quæ per eundem verbo mandamus,
 absque hæsitacione credentes recipiatis, et implere
 non despiciatis et elaboretis, qualiter de vestra sa-
 lute nobis gaudia præparetis. Illud petimus ut per
 vestræ Pietatis rescriptum ex omnibus jucundari
 mereamur.